

Herman Finkers over giflozingen in Twente: 'Waarom zouden wij ons afval dan niet ook gewoon in het bos smijten?'

V volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/herman-finkers-over-giflozingen-in-twente-waarom-zouden-wij-ons-afval-dan-niet-ook-gewoon-in-het-bos-smijten~bb226076

8 december 2021

Interview

Herman Finkers in zijn Twentse woonplaats Beuningen waar giftig afvalwater onder de grond wordt gespoten. 'Hoe denken ze hier dan draagvlak te krijgen onder boeren om geen landbouwgif meer te gebruiken?' Beeld Marcel van den Bergh / de volkskrant

De NAM pompt al jaren giftig productiewater uit de oliewinning op een kilometer diepte onder Twentse grond. De bewoners voelen zich machteloos tegen deze giflozingen. 'Vernederend' dat Den Haag geen oog heeft voor lokale zorgen, zegt bekende bewoner Herman Finkers.

Pieter Hotse Smit 8 december 2021, 18:45

Komiek Herman Finkers is bloedserius als hij vertelt over de afvalput waarop hij woont. Hij doet zijn verhaal vanuit zijn replicaboerderij in Beuningen, die twintig jaar geleden in oude stijl is gebouwd op de 'oale Twentse groond'. Door het keukenraam is een bloemvormige stellage met zonnepanelen te zien, in de open schuur staat een elektrische auto.

Finkers vraagt zich af wat al zijn goede bedoelingen voor een beter milieu waard zijn. Iedere dag plastic, glas, gft in andere bakken stoppen. Ondertussen wordt op een kilometer onder de Twentse grond grote hoeveelheden giftig water uit de olie-industrie gepompt. ‘Terwijl je korter doucht, wordt hier dagelijks 3 miljoen liter afvalwater onder je kont gespoten’, zegt hij. ‘Waarom zouden wij ons afval dan niet ook gewoon in het bos smijten?’

De Nederlandse Aardolie Maatschappij, beter bekend als de NAM, laat ook ver buiten Groningen haar fossiele sporen na. Diep in Twente weten ze dit maar al te goed. Al jaren strijdt men daar tevergeefs tegen het ondergronds injecteren van productiewater uit de oliewinning. Afkomstig uit het Schoonebeek-olieveld in Drenthe, waar met stoom en chemicaliën de olie uit het veld wordt gedrukt.

Radioactief strontium

Het water dat overblijft, gaat via oude gasleidingen al tien jaar richting lege Twentse gasvelden. Inclusief onder meer de stoffen benzeen, barium en mogelijk radioactief strontium.

Bij de NAM en op het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) spreekt men van kleine hoeveelheden en aanvaardbare risico's. Als voetnoot in het gasdossier-Groningen staan de waterlozingen in Twente donderdag op de agenda van de Tweede Kamer.

Samen met Finkers willen alle gemeenten in Noordoost Twente dat het injecteren stopt. Finkers somt op: Tubbergen, Borne, Losser, Dinkelland, Oldenzaal, Almelo, Enschede. ‘Zeven Twentse gemeenten op één lijn, dat mag al in de krant.’

De tegenstanders hebben deskundigen aan hun kant. Onder meer emeritus hoogleraar milieukunde Lucas Reijnders (Universiteit van Amsterdam), die al langer waarschuwt voor alle onzekerheden en problemen die aan dit project kleven. ‘Bij lekkage van het afvalwater uit leidingen en pijpen is er door de schadelijke chemische cocktail in het afvalwater een nadelig effect op bodem en grondwater.’ Ook zijn aardbevingen door bodemverstoring volgens hem niet uitgesloten. ‘Het is bovendien mogelijk dat het afvalwater naar boven komt.’

De NAM erkent dat je ‘nooit garanties kunt geven’. Maar volgens de woordvoerder is dit de veiligste en duurzaamste methode om het water te verwerken. Voor reiniging is veel energie nodig, en dat is volgens de NAM schadelijker door de grote hoeveelheid CO₂-uitstoot. ‘We begrijpen de zorgen, maar we kunnen dit verantwoord uitvoeren’, zegt de woordvoerder over de waterinjecties.

Kapotte injectiebuizen

Toch is de NAM geregeld verrast de afgelopen jaren. Voor de details belt Finkers naar Freddy Mensink, voorzitter van Stichting Stop Afvalwater Twente. ‘*Moin Freddy, wiej bint hier nog drok an't kuiern an op de kökken*’ (Morgen Freddy, we zijn nog volop aan het praten hier in de keuken). Mensink doet een greep: een lekkende buis boven

boerenland, kapotte injectiebuizen, een verzwegen gebrek en een geknapte injectieput begin dit jaar op een punt waarvan de NAM had aangenomen dat het niet kon gebeuren. Inmiddels staat de NAM sinds juni in Twente onder verscherpt toezicht van het Staatstoezicht op de Mijnen.

Van de tien injectieputten zijn er mede door het malheur nog twee in gebruik. Die lagen recent ook stil vanwege onderhoud aan de olie-installaties in Schoonebeek, waardoor er geen water vrijkwam. Maar wie schetst de verbazing in Twente? Het verscherpt toezicht is geen reden voor het ministerie er maar helemaal mee te stoppen. Vorige week is de NAM weer begonnen met injecteren.

Finkers noemt het ‘vernederend’ dat men in Den Haag blind is voor de lokale zorgen. In oktober stemde een meerderheid van de Tweede Kamer tegen onmiddellijke stopzetting, inclusief het CDA, dat ooit oppermachtig was in de regio. Ook regeringspartij D66, dat zo pleit voor een duurzame landbouw, stelt Finkers teleur. ‘Hoe denken ze hier draagvlak te krijgen onder boeren om geen landbouwgif meer te gebruiken?’

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) zegt weinig te kunnen doen. Net als bij de discussie over winning van gas in het Waddengebied beroept het kabinet zich op de oneindige vergunning die nu eenmaal is afgegeven. Als de NAM aan alle eisen voldoet, kan het kabinet niks beginnen, is de redenering.

Geen schoner alternatief

‘Als we de vergunning zomaar intrekken, dan is het zeer waarschijnlijk dat een rechter ons terugfluit’, zegt een woordvoerder van demissionair minister Stef Blok (EZK). Op de vraag of de vergunning vandaag de dag nog afgegeven zou worden: ‘Op dit moment is er geen schoner alternatief. Maar als we dit soort mijnbouw niet meer willen in Nederland, is dit uiteindelijk aan de Tweede Kamer.’

Moedeloosmakend voor Finkers. ‘Den Haag is voor ons tweeënhalf uur met de auto rijden’, zegt hij. ‘Als ze zo met ons omgaan, doe ons dan maar over aan Duitsland; hier op tweeëneenhalve minuut fietsen.’

De cabaretier heeft hoop op alsnog een Kamermeerderheid tegen waterinjectie in Twente. Dus denk niet dat hij heeft geconcludeerd dat je vrij machteloos bent over wat er in de diepe ondergrond van je wortels gebeurt. Al klinkt dit wel een beetje door in zijn protestlied, van alweer bijna vier jaar geleden:

*‘Voordat alles duurzaam wordt,
De oude tijd wordt afgeschud
Moet nog snel het Twentse land
Voor eeuwig op een afvalput.’*

Nieuws & Achtergrond
